ئانا ۋەتەن ئامان بولسا، رەڭگى رويۇڭ سامان بولماس

1991
يىل
23
فېۋرال
شەنبە
№ 24
(3119)
باھاسى
4 تىيىن

يېڭى ھايات

НОВАЯ ЖИЗНЬ

گېزىت 1970- يىلى 1- يانۋاردىن باشلاپ چىقىۋاتىدۇ. ھەپتىسىگە ئۈچ قېتىم سېشەنبە، پەيشەنبە
شەنبە كۈنلىرى چىقىدۇ.

جۇمھۇرىيەتلىك ئىجتىمائىي- سەياسىي گېزىت «كوممۇنىزم تۇغى»نىڭ قوشۇمچىسى.

شانلىق سوۋېت ئارمىيەسى

سوۋېت ئارمىيەسى ئۆزىنىڭ كېلىپ چىقىشى بو-
يىچە خەلق ئارمىيەسىدۇر. ئۇ سوۋېت دولىتىدە ئوك-
تەبر ئىنقىلاۋىنىڭ غالىبىيەتلىرىنى ئىچكى ۋە تاشقى
ئەكسىل ئىنقىلاپتىن قوغداشقا توغرا كەلگەن ئەڭ قى-
يىن دەۋردە ئىشچىلار بىلەن دېخانلاردىن قۇرۇلغان
ئېدى. ئۇنىڭ ۋۇجۇتقا كېلىشى ۋە قۇرۇلۇشى ۋ. ئى.
لېنىنىڭ ئىسمى ۋە كوممۇنىستىك پارتىيەنىڭ پائا-
لىيىتى بىلەن زىچ باغلىق. 1918- يىلى 11- فېۋ-
رالدا (29- يانۋاردا) لېنىنىڭ خەلق كومىسسارلە-
رى كېڭىشىگە قىلغان تەشەببۇسىغا بىنائەن ئىشچى-
دېخانلار قىزىل فلوتىنى قۇرۇش ھەققىدە دېكرېت
ئىمزالاندى. شۇنىڭدىن بۇيان ئۆتكەن 73 يىل ئىچىدە
سوۋېت ئارمىيەسى ئۆز سېپىنى مۇستەھكەملىدى ۋە
دۇنيادىكى ئەڭ قۇدرەتلىك خەلق ئارمىيەسىگە ئاي-
لاندى.

شۇنى ئالاھىدە تەكىتلەش كېرەككى، ئىشچى- دې-
خانلارنىڭ قىزىل ئارمىيەسى تەشكىل قىلىنغان دەس-
لەپكى يىللاردىلا دۈشمەنلەرگە قاقشاتقۇچ زەربىلەرنى
بەردى. بولۇپمۇ كايزېر گېرمانىيەسىنىڭ ھۇجۇمىنى
قايتۇرۇشتا ۋە سوۋېت ئېلىنى ھىمايە قىلىشتا كور-
سەتكەن ئالەمشۇمۇل غالىبىيەت بۇ ئارمىيەنىڭ پەقەت
ئېلىمىزدىلا ئەمەس، بەلكى خەلق ئارادىكى ئاب-
رويىنى كوتەردى. موشۇ ئۇلۇغ غالىبىيەتلەرگە ئاسا-
سەن 23- فېۋرال ئومۇم خەلق بايرىمى، يەنى سو-
ۋېت ئارمىيەسى ۋە ھەربىي- دېڭىز فلوتى كۈنى سۈ-
پىتىدە نىشانلىنىدىغان بولدى.

قىزىل ئارمىيە قۇرۇلغان 1918- يىلدا ئۇنىڭ سا-
نى سەككىز يۈز مىڭ ئادەمدىن ئىبارەت بولغان بولسا،
1920- يىلىنىڭ كۈز ئايلىرىدا بەش يېرىم مىللىون
ئادەمگە كۆپەيدى. ئۇنىڭ تەركىۋى ئىشچى- دېخانلار
ھېساۋىغىلا ئەمەس، بەلكى ۋ. ئا. ئانتونوۋ-ئوۋسې-
يېنكو، ۋ. ك. بليۇخېر، م. ۋ. فرونزې، ۋ. ئى. چاپا-
يېۋ كەبى ئوتلۇق پارتىيە خادىملىرى بىلەن تولۇق-
لىنىپ باردى. ئۇلارنىڭ ھەربىي ماھارىتىنى ئوستۇ-
رۇش ئۈچۈن ھەربىي ئاكادېمىيەلەر، مەخسۇس كۇر-
سلار ئېچىلدى. بۇ ئوقۇش ئورۇنلىرى ئاز ۋاقىتنىڭ
ئىچىدە ئاتمىش مىڭدىن ئوشۇق كەسپىي كوماندىرلارنى
تەييارلاپ بەردى. ئۇلارنىڭ ئاساسىي كۆپچىلىگى كوم-
مۇنىستلار بولۇپ، گراژدانلار ئۇرۇشى يىللىرىدا
سوۋېت ھاكىمىيىتى ئۈچۈن ئۆز جانلىرىنى قۇربان
قىلدى، يەنى ئەللىك مىڭ كوممۇنىست ۋە ئەنە شۇن-
چە كومسومول جەڭلەردە قەھرىمانلارچە
ھالاك بولدى. گەرچە گراژدانلار ئۇرۇشى
قىزىل ئارمىيەنىڭ غالىبىيىتى بىلەن ئاخىرلاشقان بول-
سىمۇ، ئۇنىڭ ئېلىمىز ئىگىلىگىگە كەلتۈرگەن زىيىنى
ئاتمىش مىلليارد ئالتۇن سومنى تەشكىل قىلدى. سانائ-
ەت ئىشلەپچىقىرىشى 1913- يىلىدىكى دەرىجىدىن
ناھايىتى تۆۋەنلەپ كەتتى. ئاچارچىلىق، ئۇرۇش، ئاغ-
رىق-سىلاق ۋە ئېپىدېمىيە ئاقىۋىتىدە 8 مىللىون ئا-
دەم، ئۇ جۈملىدىن ئارمىيە جەڭچىلىرىدىن بىر مىللىون
ئادەم ھالاك بولدى. شۇنىڭغا قارىماي، سوۋېت ھاك-
ىمىيىتى قىزىل ئارمىيەنىڭ تېخىمۇ كۈچلۈك ئارمىيە
بولۇشى ئۈچۈن ئالاھىدە كۆڭۈل بۆلدى. 1941- يىلغا
قەدەر مەملىكەتتە ھەربىي ئوقۇش يۇرتلىرى 203 كە كو-
پەيدى، ئون توققۇز ھەربىي ئاكادېمىيە ۋە باشقا ئو-
قۇش يۇرتلىرى سوۋېت ئارمىيەسىنىڭ كۈچ-قۇۋۋىتى
ئۈچۈن خىزمەت قىلدى.

1941 — 1945- يىللاردىكى ئۇلۇغ ۋەتەن ئۇرۇ-
شى سوۋېت خەلقى ۋە ئۇنىڭ ئارمىيەسى ئۈچۈن ئىن-
تايىن چوڭ سىناق بولدى. سوۋېت- گېرمان فرونتى
تورت يىل داۋامىدا ئىككىنچى دۇنيا ئۇرۇشىنىڭ ئا-
ساسىي فرونتى بولدى. بۇ دەھشەتلىك ئۇرۇشتىمۇ
كوممۇنىستلار ئىلھاملاندۇرغۇچى رول ئوينىدى. ئۇلار
ئېغىر جەڭلەردە، ئالدىنقى سەپلەردە مەتانەت ۋە جە-
سارەت كورسەتتى. سوۋېت جەڭچىلىرى ۋەتەنىنىڭ ئا-
زاتلىغى بىلەن مۇستەقىللىگىنى ھىمايە قىلىپلا قالماي،
فاشىستلار گېرمانىيەسى بىلەن ئۇنىڭ ئىتتىپاقداشلىرى-
نى تار -مار قىلىپ، يېۋروپىنى، شۇ جۈملىدىن پۈت-
كۈل تەرەققىيپەرۋەر ئىنسانىيەتنى فاشىزم قۇللىغىدىن
ساقلاپ قالدى. سوۋېت ئارمىيەسىنىڭ بۇ قەھرىمانلىغى
پۈتكۈل ئىنسانىيەتنىڭ خاتىرىسىدە ساقلانماقتا ۋە
مەڭگۈ ساقلىنىدۇ. چۈنكى سوۋېت- گېرمان ئۇرۇشى
ئادەتتىكى ئۇرۇشلاردىن ئەمەس ئېدى. ئۇنىڭدا فا-
شىستلارنىڭ 607 دىۋىزىيەسى يوقىتىلدى، شۇنداقلا
فاشىستىك گېرمانىيە ھەربىي تېخنىكىسىنىڭ 75 پروت-
سېنتىدىن ئايرىلدى.

شۇڭلاشقىمۇ ئۇلۇق ۋەتەن ئۇرۇشىدىكى جەسار-
تى ۋە قەھرىمانلىغى ئۈچۈن يەتتە مىللىون ئادەم ئو
دېن ۋە مېداللار بىلەن مۇكاپاتلاندى. 350 ئادەم ھەر-
بىي قىسىملارنىڭ تىزىمىغا ئەبەدىي كىرگۈزۈلدى. پولك
لار، دىۋىزىيەلەر بەش- ئالتە قېتىم ئوردېنلار بىلەن
تەغدىرلەندى. 11600 ئادەم سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ
قەھرىمانى دېگەن شەرەپلىك نامغا سازاۋەر بولدى.
ئۇلارنىڭ ئىچىدە 115 ئادەم ئىككى ۋە ئۇنىڭدىن كوپ
قېتىم موشۇ ئۇلۇق نامنى ئېلىشقا مۇيەسسەر بولدى.
شۇنداق قىلىپ سوۋېت جەڭچىلىرى ئۆزلىرىنىڭ تەڭ-
دىشى يوق باتۇرلۇغى ئارقىسىدا يېۋروپىنىلا ئە-
مەس، پۈتكۈل دۇنياۋىي سىۋىلىزاتسىيەنى فاشىزم ئا-
سارىتىدىن ساقلاپ قالدى.

سوۋېت ئارمىيەسىنىڭ شانلىق جاسارىتى ئاۋغان-
ستاننى قۇللۇقتىن قۇتۇلدۇرۇپ قېلىشتا يەنە بىر قې-
تىم ئىسپاتلاندى. گەرچە بۇ ئۇرۇشتا سوۋېت جەڭچى-
لىرىنىڭ زىممىسىگە ناھايىتى ئېغىر پاجەلەر چۈشكەن
بولسىمۇ بىزنىڭ شانلىق بەينەلمىنەلچى سولداتلىرى-
مىز ئۆزلىرىنىڭ ئەنئەنىۋىي بورچىنى شەرەپ بىلەن
ئورۇنلىدى. ئاقىۋەتتە 1989- يىلقى ژېنېۋا كېلىشى-
مىگە مۇۋاپىق سوۋېت جەڭچىلىرىنى ئاۋغانستاندىن
ئېلىپ چىقىش تولۇق ئاياقلاشتى. بۇ يەردىكى قاتتىق
جەڭلەردە كورسەتكەن باتۇرلۇغى ۋە قەھرىمانلىغى
ئۈچۈن يۈزدىن ئوشۇق جەڭچى ۋە ئوفىتسېر سوۋېت
ئىتتىپاقىنىڭ قەھرىمانى نامىنى ئالدى، ئۈرغۈنلىغان
ئىنتېرناتسىيونالىستلار ھوكۇمەتنىڭ ژۇقۇرى ئوردېن،
مېداللىرى بىلەن مۇكاپاتلاندى.

سوۋېت دولىتى باشقا تېچلىقپەرۋەر دولەتلەر بى-
لەن بىرلىكتە ئۆزىنىڭ ھەربىي دوكترىنىسىغا بىر مەز-
مۇندىكى يونىلىشنى بېرىپ، بىر قاتار كونستروكتىۋ
تەشەببۇسلارنى ئوتتۇرىغا تاشلاپ، قۇراللىنىش سا
ھاسىدە ئۈرغۈنلىغان ئىشلارنى قىلدى. دۇنيا ۋېخەتەر-
لىكىنى تەمىنلەشنىڭ يېڭى يوللىرىنى تاپتى. بۇ يوللار
نىڭ ئەڭ مۇھىمى ئۆزىنىڭ ھەربىي قۇدرىتىنى، ئۇنىڭ
سانىنى كوپەيتىش بىلەن ئەمەس، بەلكى قۇراللىق
كۈچلەرنى قىسقارتىش يولى بىلەن ئەمەلگە ئاشۇ-
رۇشتىن ئىبارەت. شۇڭلاشقىمۇ ھازىرقى كۈندە سو-
ۋېت قۇراللىق كۈچلىرىنىڭ زىممىسىگە ئىنتايىن چوڭ
جاۋاپكەرلىك چۈشمەكتە. بۇ جاۋاپكەرلىكنى ئۆزىنىڭ
يەتمىش ئۈچ يىللىق كەسپىي بايرىمىنى نىشانلاۋاتقان
سوۋېت قۇراللىق كۈچلىرى بىلەن ھەربىي- دېڭىز فلو
تى جەڭچىلىرى ياخشى چۈشىنىدۇ ۋە ئۇلار ئۆز ئې-
لىنى تاشقى ۋە ئىچكى دۈشمەنلەردىن ھىمايە قىلىش
يولىدا جانپىدالىق بىلەن كۈرىشىدۇ.

قازاقستان س س ج مىنىستىرلار كابىنېتىنىڭ مەجلىسى

جۇمھۇرىيەت ھوكۇمىتى ئۆزىنىڭ
مەجلىسىدە شەرقىي قازاقستان ۋە
شەمەي ۋىلايەتلىرىدە يۈز بەرگەن
يەر تەۋرەش ئاقىۋەتلىرىنى يوقىتىش
توغرىلىق مەسىلىگە بىر نەچچە قېتىم
مۇراجەت قىلدى. ئۇنىڭ مۇھىملىغى
بۈگۈنكى كۈندىمۇ روشەن. چۈنكى
كورۇلۇۋاتقان چارىلەرگە قارىماي،
تەبىي ئاپەتتىن زەرداپ چەككەن
ئاھالىنىڭ يېرىمى دېگۈدەك، موشۇ
كۈنگىچە ۋاقىتلىق ئۆيلەردە ياشاۋا-
تىدۇ. بۇ بىيىلقى ناھايىتى قاتتىق
قىش شارائىتىدىمۇ شۇنداق بولۇ-
ۋاتىدۇ.

شۇنىڭغا قارىماي، ئەكسىگە كەل-
تۈرۈش ئىش سۈرئەتلىرىنى ۋە سۈ-
پىتىنى تۆۋەن دېيىشكە بولمايدۇ. تە
بىي ئاپەت يۈز بەرگەن ناھىيەلەردە
هازىرنىڭ ئۆزىدە ئۈرغۈن نەرسە ئە
مەلگە ئاشۇرۇلدى. يەر تەۋرەش يۈز
بەرگەن دەسلەپكى كۈندىن تارتىپلا
ھوكۇمەتنىڭ تاپشۇرۇغى بىلەن، بۇ
يەرگە، بىرىنچى نۆۋەتتە، لازىم بو-
لىدىغان تۇۋارلار، كىگىز ئۆيلەر، چې-
دىرلار، ۋاگونلار، ئىسسىتىش پەچلە-
رى، گاز پىلىتىلىرى، دورا- دەرمانلار،
ئوزۇق- تۈلۈك ئەۋەتىلدى. سوغ
چۈشكىچە تېخنىكا، مېخانىزملار، جاب
دۇقلار، زورۇر ماددىي- تېخنىكىلىق
رېسۇرسلار بىلەن تەمىنلەنگەن قۇرۇ-
لۇش ئوترەدلىرى 13 مىڭدىن ئوشۇق
ئائىلىنىڭ يېڭى ئۆيلەرگە كۆچۈپ
كىرىشىنى تەمىنلىدى.

بۇنىڭ ھەممىسى ۋىلايەتلىك ئىجە-
رائىي كومىتېتلارنىڭ، جۇمھۇرىيەت
مىنىستىرلىكلىرى ۋە ئىدارىلىرىنىڭ
ئاكتىۋ ياردەملىشىشى بىلەن ئەمەلگە
ئاشۇرۇلۇۋاتىدۇ. بولۇپمۇ ئالمۇتا
شەھىرى ۋە ئالمۇتا ۋىلايىتىنىڭ ۋە-
كىللىرى بۇنىڭغا چوڭ ھەسسە قوش-
تى، ئۇلار 300دىن ئوشۇق ئۆي سال-
دى. بارلىغى بولۇپ تەبىي ئاپەت
يۈز بەرگەن زونىلاردا 1575 ئۆي
سېلىندى.

شۇنىڭغا قارىماي، دەپ تەكىتلەندى
مىنىستىرلار كابىنېتىنىڭ نۆۋەتتىكى
مەجلىسىدە، ئەھۋال مۇرەككەپ پېتى
قېلىۋاتىدۇ. ئائىلىلەرنىڭ ئۈرغۈن قىس
مى موشۇ كەمگىچە ۋاقىتلىق ئۆيلەر
دە ياشاۋاتىدۇ. مەكتەپلەرنى، مەك-
تەپ يېشىغا يەتمىگەن بالىلار مەكە-
ملىرىنى ۋە سالامەتلىكنى ساقلاش
ئوبيېكتلىرىنى ئەكسىگە كەلتۈرۈش
بويىچە ئىشلار تولۇق ئورۇنلانمىدى،
يېڭى يېزىلارنى ئاۋاتلاشتۇرۇش بو-
يىچە ئىشلار قانات يايدۇرۇلمىدى.
پەۋقۇلاددە ھادىسىلەر بويىچە ھوكۇ-
مەت كومىسسىيەسى ۋەكىللىرىنىڭ
ۋەيرانچىلىق يۈز بەرگەن زونا يېز-
لىرى ۋە ئاۋۇللىرىنىڭ تۇرغۇنلىرى
بىلەن ئۆتكۈزگەن ئۇچرىشىشلىرىنىڭ
كورسىتىشىچە، ھەر خىل خاتالىقلار
ۋە كەمچىلىكلار ئادەملەرنىڭ نارازىلى
غىنى، تولۇق ئاساسلىق شىكايەتلىرى-
نى پەيدا قىلىۋاتىدۇ.

مىنىستىرلار كابىنېتى ۋىلايەتلىك
ئىجرائىي كومىتېتلاردىن، مىنىستىرلىك
لەر بىلەن ئىدارىلەردىن بەلگۈلەنگەن
قۇرۇلۇش –مونتاژ ئىشلىرىنىڭ كو-
لەمىنى موشۇ يىلدا ئورۇنلاشنى، تۇ-
رۇشلۇق ئۆيلەرنى، مەكتەپلەرنى،
باشقا ئىجتىمائىي –مەدەنىي ۋە ئىش-
لەپ چىقىرىش مەخسىتىدىكى ئوبيېك-
تلارنى سوزسىز پايدىلىنىشقا بېرىش-
نى تەمىنلەشنى قەتئىي تەلەپ قىلدى.
بۇ مەخسەتلەرنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش
ئۈچۈن ئىتتىپاق ۋە جۇمھۇرىيەت
فوندلىرىدىن قوشۇمچە 450 مىللىون
سوم كاپىتال قۇرۇلۇش مەبلىغى ئاج
رىتىلدى.

مەجلىستە، شۇنداقلا شەھەر يو-
لۇۋچىلار قاتنىشىنىڭ ئىشىنى ئۆزلاق-
لاشتۇرۇش، جۇمھۇرىيەت قۇرۇلۇش
كومپلېكسىنى بازار ئىختىسادىي شارا
ئىتىدا ئىشلەشكە كوچۈرۈش بويىچە
چارىلەر مۇھاكىمە قىلىندى.

مەجلىسنى قازاقستان س س ج باش
مىنىستىرى ئۇ. ق. قاراماتوۋ ژۈر-
گۈزدى.

(قاز تاگ).

ئۇكرائىنا س س ج دېلېگاتسىيەسى ئالمۇتىدا

19- فېۋرالدا ئۇس س ج ئالىي
سوۋېتىنىڭ رەئىسى ۋ. م. كراۋچۇك
رەھبەرلىك قىلغان ئۇكرائىنا سوۋېت
سوتسىيالىستىك جۇمھۇرىيىتىنىڭ دېلې
گاتسىيەسى ئالمۇتىغا كەلدى.

س س ج نى، قازاقستان ۋە ئۇكرا-
ئىنا دولەت بايراقلىرى بىلەن بېزەل-
گەن ئائېروپورتتا مېھمانلارنى قازاق
ستان س س ج نىڭ پرېزىدېنتى ن. ئە.
نازاربايېۋ، جۇمھۇرىيەت باش مى-
نىستىرى ئۇ. ق. قاراماتوۋ، قازاقستان
س س ج ئالىي سوۋېتى رەئىسىنىڭ ئو
رۇنباسارى س. ئا. ئەبدىلدىن، جۇم-
ھۇرىيەتنىڭ دولەت مەسلىھەتچىلىرى
ب. م. تۇرسۇنبايېۋ، يۇ. ئا. خىترىن،
باشقىمۇ رەسمىي شەخسلەر، جامائەت
چىلىك ۋەكىللىرى سەمىمىي قارشى
ئالدى. مىللىي كىيىملەرنى كىيگەن
قىزلار ئۇكرائىنىدىن كەلگەن مېھمان-
لارغا گۈللەرنى سوغا قىلدى.

قېرىنداش ئۇكرائىنىنىڭ دېلېگات-
سىيەسى قازاقستانغا بىزنىڭ جۇمھۇ-
رىيەتلەر ئوتتۇرىسىدا دولەت مۇنا-
سىۋەتلىرى توغرىلىق شەرتنامىنى
ئىمزالاش ئۈچۈن كەلدى.

(قاز تاگ).

خەلقلەر، قىزىل كىتاپقا يېزىلغانلار

«ۋېچېرنىي تاللىن» گېزىتى گاناگ-
نىڭ تېچلىق سارىيىدا ۋاكالەتلىك قى-
لىنمىغان خەلقلەر تەشكىلاتىنىڭ قۇ-
رۇلغانلىغى توغرىلىق ھوججەتنىڭ ئىم
زالانغانلىغىنى خەۋەر قىلدى. مۇنداق
تەشكىلاتنى قۇرۇش ئىدېيەسى ئېستو
نىيەنىڭ ئورېيېنتالىستىكا جەمىيىتىگە
تەئەللۇق، ئەلدى ئۇنى تە-
سىس قىلغۇچى- ئەزالار (سۆزمۇ-
سۆز ئۆزۈلدە كەلتۈرىمىز): «ئاۋس-
تراليە ئابورىگېنلىرى، فىلىپپىن كور
دىللېرلىرى، كۇردلار، شەرقىي تۈرك-
ستان، ئېستونىيە، گرۇزىيە، ئالبان-
يەدىكى ئاز سانلىق گرېكلار، لاتۋىيە،
تەيۋەن، تىبەت، غەربىي پاپۇئا ۋە
ئەرمەنىستان. ئۇلارنىڭ ھەممىسى بىر
ئومۇمىي خۇسۇسىيەتكە ئىگە – بۇ
خەلقلەر بىرلەشكەن مىللەتلەر تەشكى
لاتىدا ۋاكالەتلىك قىلىنمىغان ۋە بې-
سىۋېلىنغان، ئاننېكسىيە قىلىنغان، مۇ
ستەملىكە ھالەتتە تۇرماقتا. مەزكۇر
تەشكىلاتقا ئەزا بولۇش خاھىشى توغ
رىلىق، شۇنداقلا ئۆزبەكلەر، قازاقلار،
موردۋالار... ئىزھار قىلدى.

(«كومسومولسكايا پراۋدا»، 20-
فېۋرال)

بۇھراندىن بىرلىشىپ چىقايلى

بىشكېك. (قىرغىزستان تېلېگراف ئاگېنتلىقى- تاس س). ئەگەر جۇمھۇ رىيەتلەر ئىتتىپاق دائىرىسىدە بىر- بىرىنىڭ ياردىمىسىز بۇھراندىن چى- قالمىسا، ئۇ چاغدا جۇمھۇرىيەت دا- ئىرىسىدىكى مىللىي قارشى تۇرۇش بىرلى ھالاكەتكە ئېلىپ كېلىدۇ. قىر- غىزستان پرېزىدېنتى ئا. ئاكايېۋ جۇم ھۇرىيەتنىڭ مىللىي- مەدەنىي بىرلەش- مىلىرىنىڭ ۋە ئىجتىمائىي- سەياسىي تەشكىلاتلارنىڭ ۋەكىللىرى بىلەن بول غان ئۇچرىشىشتا شۇ ھەقتە بىلدۈر- دى.

ئەگەر كىمدۇ- كىم قىرغىزستان خەلقىنى تەشكىل قىلىدىغان بارلىق مىللەتلەرنى باغلاشتۇرىدىغان قېرىن- داشلىق تۇيغۇنى يوق قىلىپ، مىللىي پاجەدىن قۇتۇلالايمىز دەپ ئۇمۇت قىلسا، بۇ ناھايىتى ئېچىنىشلىق، دەپ تەكىتلىدى ئۇ. مىللىي مەسىلە ئەڭمۇھىم مەسىلىلەرنىڭ بىرى بولدى، دەپ تە كىتلىدى ئا. ئاكايېۋ. مىللەتلەر ئارا مۇ ناسىۋەتلەردىكى قارىمۇ- قارشىلىقلار لى يوقالماستىن تۇرۇپ، مىللىي راز مەنلىكنى قولغا كەلتۈرمەي تۇرۇپ، مەملىكەت بولۇۋاتقان ئىجتىمائىي -ئىختىسادىي بۇھراندىن چىقىش مۇم كىن ئەمەس. مىللىي مەلپىيەتلەر مىل لەتلەر ئارا، بەينەلمىلەللىك مەنپ- يەتلەرگە ماس كېلىشى، ئۇمۇم ئىن سانىي بايلىقنىڭ ئالىي ئۆلچىمى بو- لۇشى لازىم.

پرېزىدېنت ئىجتىمائىي -سەياسىي تەشكىلاتلارنىڭ ۋە مەدەنىي مەركەز لەرنىڭ جۇمھۇرىيەتتىكى ئەھۋالنى نورماللاشتۇرۇشقا ياردەم بېرىدىغان ئىشنى زوقۇرى باھالىدى. ئا. ئاكا- يېۋ جۇمھۇرىيەتنىڭ يېڭىلانغان ئىتتى- پاق تەركىۋىدە بولۇشى مەۋقەسى- نىڭ ئۆزگەرمەيدىغانلىقىنى تەكىتلى- دى.

ئۇچرىشىشقا قاتناشقۇچىلار بىلدۈ- رۇش قوبۇل قىلدى، ئۇنىڭدا جۇمھۇ- رىيەت پرېزىدېنتىنىڭ پۇخرالىق تېچ- لىقنى ۋە مىللەتلەر ئارا رازىمەنلىكنى قولغا كەلتۈرۈشكە قارىتىلغان سەيا- سىتىنى قوللاپ- قۇۋۋەتلەيدىغانلىقىنى ئىزھار قىلدى.

23- فېۋرال- سوۋېت ئارمىيەسى ۋە ھەربىي- دېڭىز فلوتى كۈنى

«ن» قىسمى ئاۋىياتسىيەسى. بۇ رېپورتاژ بىزنىڭ ۋەتى- نىمىزنىڭ ھاۋا بوشلۇغىنى قو- غداۋاتقان قەھرىمانلار ھەققىدە. ھا زىر تېخنىكىمىزنىڭ قۇدرىتى توغرى لىق گەپ قىلغاندا ئۇلاردىن ئۇستا- لىق بىلەن پايدىلىنىۋاتقان ئۇچقۇچ- لارنى ئۇنتۇماسلىقىمىز كېرەك. چۈن- كى ئۇلار ۋەتىنىنى قوغداشتا چوڭ ھەسسە قوشماقتا.

سۈرەتلەردە: 1. قوماندانلىق- دىس پېتچېر پۇنكتى. بىرىنچى پلاندا كە چىك سېرژانت- ئوپېراتور ئى. م. كوبرىن كۆزەتتە. 2. 20 يىلدىن بې- رى ئىشلەۋاتقان 1- كلاسسلىق ھەر- بىي ئۇچقۇچ، پولكوۋنىك ئا. پ. شېلۇدكو.

ۋ. پاۋلونىننىڭ سۈرەتلىرى.

(قاز تاگ).

دايىم سەپەردە

مۇزەپپەر داۋۇتوۋ ئۇيغۇر ناھ يەسى «سوتسىيالىزم» كولخوزىنىڭ ئىلغار شوفيورلىرىنىڭ بىرى. ئۇز كەسپىنى چىن قەلبىدىن سۆيىدىغان ھەم مۇكەممەل بىلىدىغان، كىچىك پېيىل بۇ ئادەمگە قاچانلا بولمىسۇن، قانداقلا ئىش تاپشۇرۇلمىسۇن ئۇز قەرەلىدە ئورۇنلاشقا ئادەتلەنگەن. ئۇ 35 يىلدىن بېرى مەزكۇر كەسىپ تە ئۇنۇملۇك ئەمگەك قىلىپ كەلمەك تە. موشۇ ۋاقىت ئىچىدە ئۇنىڭ بې- سىپ ئۆتمىگەن يولى ئاز دەمسىز؟ قاراڭغۇ قىشنىڭ زەھەرلىك سوغلىر دا، يازنىڭ تومۇزلىرىدا چۆل- جەزىر لەردە يولدا قالغان كۈن ۋە تۈنلەر قانچە دېسىڭىزچۇ؟

مۇزەپپەر ئاكىنىڭ ئەمگىكى مۇنا سىپ باھالىنىپ كەلدى، ئەلۋەتتە. ھەر يىلى دېگىدەك ئېگىلىك باشقارمە سى، پارتىيە ۋە كەسپىي ئىتتىپاق تەشكىلاتلىرى تەرەپتىن ماددىي ۋە مەنىۋىي رەغبەتلەندۈرۈلۈپ تۇردى. بىر نەچچە قېتىم ھەقسىز يوللانما بە- لەن خاركوۋ، كىيېۋ، مىنسك، ۋىلنى- يۇس، رىگا، تاللىن، لېنىنگراد، موسك- ۋا شەھەرلىرىنى زىيارەت قىلىپ قايت تى. شۇنداقلا «ئەمگەكتىكى جاسا- رىتى ئۈچۈن» ۋە «ئەمگەكتىكى ئەلا لىقى ئۈچۈن» مېداللىرى بىلەن مۇ كاپاتلاندى.

ئۇ ئۆزىگە بەكتىلگەن «گاز-53» ئاۋتوماشىنىسىنى دايىم ئىشلەش ھا لىتىدە تۇتۇپ، جەمىيەت مېلىغا يەم- چۆپ توپلاش، ئاشلىق يىغىشتۇرۇش، مال قىشلاقلىرىغا چۆپ توشۇش ۋە باشقىمۇ مەۋسۇملۇك ئىشلاردا ئالدىن قى سەپتە بولۇپ، ژۇتداشلىرىنىڭ ئىززەت- ھۆرمىتىگە سازاۋەر بو- لۇپ كەلمەكتە. ھەم شوفيور، ھەم كومباينېيور مەسماخۇن ھاسانبايېۋ، ئاكۇش ھەمرايېۋ، تۇرسۇنجان جەل لوۋ ئوخشاش تونۇلغان ئېگىلىك ئىل غارلىرى ئۆزلىرىنى ھەقلىق رەۋىشتە مۇزەپپەر ئاكىنىڭ شاگىرتى دەپ ھېساپلايدۇ.

— ھازىر ئېگىلىكىمىزدىكى ھەر قا نداق بىرىگادا، فېرما، قىسىقىسى ھەر بىر ئىش ئورنى، ھەر بىر ئادەم ئىجا رىگە بولاۋېلىش ئۇسۇلى بىلەن ئەم- گەك قىلىۋاتىدۇ،- دەيدۇ مۇزەپپەر ئاكا بىز بىلەن بولغان سوھبەتتە،- شۇڭلاشقا بىز تېخنىكا ئېگىلىرىگىمۇ ناھايىتى زور جاۋاپكەرلىكلەر يۈك- لەلگەن. قانداقلا ئىشقا ئاتلانمايلى، يېقىلغۇ-يائار مايلارنى، زاپاس قى سىملارنى ئىختىساتچانلىق بىلەن پاي دىلىنىشقا دىققەت بولۇۋاتىمىز.

شۇنىمۇ ئېيتىپ ئۆتۈش كېرەك- كى، مۇزەپپەر ئاكا ئۆمۈر يولدىشى خېلىچەم ھەدە بىلەن سەككىز پەرزەنت نى قاتارغا قوشۇۋاتقان، ژۇتتا ئۇلا گە بولىدىغان بەختلىك ئائىلە ئېگىلە رىدىندۇر. بالىلارنىڭ ئالدى ھازىر ھەر خىل بىلىم دەرگاھلىرىنى تامام- لاپ، ئۆز كەسپلىرى بويىچە ئىشلە مەكتە. چوڭ ئوغلى- مىرزەخمەت ئاتا ئىزىنى بېسىپ، شوفيورلۇق كە سىپىنى ئېگىلىگەن. ئۇ ناھىيەلىك «سىل خوزخىمىيە» ئىشلەپ چىقىرىش بىر- لەشمىسىدە ئىشلەيدۇ.

كوپ بالىلىق ئانا- خېلىچەم ھەدە مۇلقىياروۋا ئويدە قول قوشتۇرۇپ ئولتارغىنى يوق. ئۇ ھەر يىلى باھا لىق زىرائەت- سامساق ئوستۇرۇشتە ئىشلەپ، ئۇنىڭدىن مول ھوسۇل يېتىشتۈرۈپ كەلمەكتە.

بىيىل مۇزەپپەر داۋۇتوۋ 60ياش قا تولدى. يېقىندا ئۇنىڭغا «ئەمگەك ۋېتېرانى» مېدالى تەنتەنىلىك رە- ۋىشتە تاپشۇرۇلدى. ئۇنى كەسىپ- داشلىرى، تەڭ-تۇشلىرى موشۇ مە رىكە بىلەن قىزغىن ۋە سەمىمىي تەب رىكلىدى.

ت. رەھمەكوۋ.

ئۇيغۇر ناھيەسى.

ئۆزبەكىستان سوۋېت سوتسىيالىستىك جۇمھۇرىيىتى پرېزىدېنتىنىڭ

پەرمانى

جۇمھۇرىيەتتە «نورۇز» ئۇمۇمخەلىق بايرىمىغا تەييارلىق كۆ- رۈش ۋە ئۆتكۈزۈش توغرىلىق

جۇمھۇرىيىتىمىزدە ئىنسانىي قەدىرىيەتلەرنى يەنىمۇ تەكەممۇل- لەشتۇرۇش، ئۆز- ئۆزىگە ئىشەنچ كەيپىياتى ۋە مىللىي غورۇرنى مۇستەھكەملەش، دوستلۇق، بۇرادەرلىك، پىكىرداشلىق، مېھىر- شەپ قەتنى ئۇلۇغلاش، مەدەنىي ۋە تارىخىي ئەنئەنىلەرنى داۋاملاشتۇ- رۇش ھەمدە رىۋاجلاندۇرۇش، ئەسىرلەر داۋامىدا شەكىللەنگەن ئۆرپ- ئادەتلەر ۋە ئەنئەنىلەرنى ئەزىزلەش مەخسىتىدە «نورۇز» بايرىمىنى كەڭ نىشانلاش ئۈچۈن تۆۋەندىكىلەر ئەمەلگە ئاشۇرۇل- سۇن:

1. دەم ئېلىش كۈنى سۈپىتىدە بەلگۈلەنگەن 21- مارتتا ئوت- كۈزۈلىدىغان «نورۇز» ئۇمۇمخەلىق بايرىمىغا تەييارلىق ئىشلىرى باشلانسۇن. بۇ بايرامنى ئۆتكۈزۈشتە 1990- يىلى توپلانغان ئىجا بىي تەجرىبىلەرنى داۋاملاشتۇرغان ھالدا ئولۇق پايدىلىنىلمىغان ئى مكانىيەتلەرمۇ ئىشقا سېلىنسۇن. بايرەمگە تەييارلىق كۆرۈش ۋە ئۆتكۈزۈش چارە- تەدبىرلىرىدە جۇمھۇرىيەتنىڭ ھەر بىر پۇخرا- سى يەكدىللىك ۋە بىرلەشكەن ھالدا پائالىيەت كۆرسەتسۇن.

2. «نورۇز» ئۇمۇمخەلىق بايرىمىغا تەييارلىق كۆرۈش ۋە ئوت كۈزۈش ئۈچۈن مەملىكەت تەشكىلىي كومىتېتى تەستىقلەنسۇن.

3. ھەر بىر تەشكىلات، مىنىستىرلىكتىن تارتىپ، سوۋېتلەردىن- مەھەللە كومىتېتلىرىغىچە- ھەممە جايدا بايرامنى ئۆتكۈزۈش ئىش- لىرىگە جاۋاپكەرلىك ئېنىق بەلگۈلەپ قويۇلسۇن. جۇمھۇرىيەت قارىمىغىدىكى كارخانىلار، ئىدارىلەر، جامائەت ۋە دولەت ئېگىلىك- لىرى، شىركەتلەر، جەمىيەت تەشكىلاتلىرى ئۆز ئىمكانىيەتلىرىنى ھېساپقا ئېلىپ، بايرام تەدبىرلىرىنى كېرەكلىك ترانسپورت ۋاستى- لىرى، ئوزۇق- تۈلۈك مەھسۇلاتلىرى، سانائەت ماللىرى ۋە بايرام- لىق تەشيالار بىلەن تەمىنلىسۇن. ھەمدە ئۇنىڭ خىراجەتلىرىنى ئۆزلىرىنىڭ زىممىسىگە ئالسۇن. ئۇمۇمخەلىق خەيرىيە ھەرىكەتلى- رىگە پائال ئىشتىراك قىلسۇن. پۇخرالارنىڭ، جامائەتچىلىكنىڭ «نو- رۇز» ئۇمۇمخەلىق بايرىمىنى ئۆتكۈزۈشتىكى تەشەببۇسكارلىقىنى قوللاپ- قۇۋۋەتلىسۇن.

بايرام ئاھالىنىڭ بارلىق قاتلاملىرىنىڭ ئارزۇ-خاھىشلىرىغا، ھەر بىر جاينىڭ ئۆز شارائىتلىرىگە قاراپ ئۆتكۈزۈلسۇن.

4. «نورۇز» ئۇمۇمخەلىق بايرىمى ئەنئەنىلىرىگە بىنائەن، ھەر بىر پۇخراغا ئىززەت-ئىكرام كۆرسىتىلسۇن. قېرىلار، بالىلار، بېمار لار، مەجرۇھلار ھالىدىن خەۋەر ئېلىش، يېتىم- يېسىر ۋە باققۇچى- سىدىن ئايرىلغانلارغا مېھىر- شەپقەت كۆرسىتىشكە ئالاھىدە ئېتىۋار بېرىلسۇن.

ئۆزبەكىستان تېلېۋىدېنىيىسى ۋە رادىو ئاڭلىتىش دولەت كو- مىتېتى بىلەن جەمىيەت تەشكىلاتلىرى، بەدىي جەمىيەتلەر ئوتكۇ- زىدىغان خەيرى- خاھلىق ئىشلار- تېلېمارافون ھەر تەرەپلىمە قول- لاپ- قۇۋۋەتلەنسۇن.

5. «نورۇز» بايرىمىنى ئۆتكۈزۈش جەريانىدا خوشنا جۇمھۇ- رىيەتلەر بىلەن دوستلۇق، ھەمكارلىق ۋە مەدەنىي ئالاقىلار تېخىمۇ كۈچەيتىلسۇن، ئۆز ئارا كەلگۈلەر ئەۋەتىش، مېھمان قوبۇل قىلىش چارىلىرى ئىشلەپ چىقىلسۇن.

6. ئاممىۋى ئەخبارات ۋاستىلىرى بايرام ئۆتكۈزۈش جەريا- نلىرىنى كەڭ يورۇتسۇن. بۇ ئىشتا ژۇرنالىستلارنىڭ مەسئۇلىيىتى ئاشۇرۇلسۇن.

ئەخباراتنىڭ قانداق يولىشلىدە بولىشىدىن قەتئىي نەزەر، «نو- رۇز» ئۇمۇمخەلىق بايرىمىنى يورۇتۇش پەقەت بىر غايە — ئىنسان- نى ئۇلۇغلاش، مىللىي غورۇرنى ئوستۇرۇش، پىكىرداشلىق، بۇرا- دەرلىك، مېھىر- شەپقەت، تېچ- ئامانلىق مەنەۋىيلىرى ۋە ئىدىيە- لىرى بىلەن سۇغىرىلسۇن.

7. بايرامغا تەييارلىق كۆرۈش ۋە ئۆتكۈزۈش جۇمھۇرىيەت تەشكىلىي كومىتېتىغا بايراملىق چارە- تەدبىرلەردە تەشەببۇسكار- لىق كۆرسەتكەن، جانپىدالىق قىلغان، پىداكارانە مېھنەت ۋە ئىجات قىلغان كىشىلەرنى ئىنتىلاش ۋە رىغبەتلەندۈرۈش ھەم تەقدىرلەشكە تەۋسىيە قىلىش تاپشۇرۇلسۇن.

ئۆزبەكىستان سوۋېت سوتسىيالىستىك جۇمھۇرىيىتىنىڭ پرېزىدېنتى ئى. كەرىموۋ.

تاشكەنت شەھىرى، 1991- يىل، 12- فېۋرال.

بايرام ھارپىسىدا

تاشكەنتتە بولۇپ ئۆتكەن مەجلىس- نىڭ كۈن تەرتىۋىگە ئەۋۋال بايرى- مى- «نورۇز»غا تەييارلىق مەسىلە- لىرى قويۇلدى. مەجلىسنى ئۆزبەك- ستان سسج پرېزىدېنتىنىڭ مەسلە- ھەتچىسى ب. ئەھمىدوۋ باشقۇردى.

خەلقىمىز قەدىمىي بايرىمىنىڭ تەك لىنىشى جۇمھۇرىيەتتە كاتتا ئىلھام ۋە مۇنەۋۋىيەت بىلەن كۈتۈۋېلىنغانلىقىنى تەكىتلىدى. ئۆتكەن يىلى ئۆتكۈزۈل- گەن «نورۇز» بايرىمى خەلق تە- نتەنىسىنىڭ تىكلىنىشىگە، يەر ۋە نە بەدەك ئائىلىپ مۇناسىۋەت قىلىشقا دېھقان ئەمگىكىنى قەدىرلەشكە، ئادە- لەرنىڭ ئېچىلىق ۋە ياخشى خوشنىدار لىقلارغا، مېھىر- مۇرەۋۋەت، ئىستىق- باللىق ئىنتىلىشلىرىگە قۇدرەتلىك ئامىل بولدى.

بېيىلقى «نورۇز» يەنە 21- مارت كۈنى نىشانلىنىدۇ. بۇ كۈن ئۆزبەك- ستاندا دەم ئېلىش كۈنى دەپ ئېلان قىلىنغان. (ئۆز تاگ مۇخبىرى).

قىممەتلىك تەھرىرات!

مەن راسۇل ھەققىدىكى ۋاقىەلى ئاڭلاپ ۋە ئوقۇپ تەۋرەلدىم. بۇ پەيتلەردە ئاغرىپ ژۈرگەن بولسامۇ، بۇ شېئىرىمنى بىر ئاز باشلاپ قويۇپ، يەنە ئاغرىپ ئاز ۋاقىت تاشلاپ قويدۇم. كېيىنىرەك ياخشى بولۇپ، داۋاملاشتۇردۇم. قالداقتۇ بۇ ۋاقىە مېنىڭ يازمىشىمغا يول قويمىدى. ئاخىرى يېزىپ پۈتتۈردۈم. مەن بۇلى گېزىت بېتىدە ئېلان قىلسام، ئامىمنى چىقارسام، دېگەن مەخسەتتە ئەمەس، ھەر ھالدا شېئىرلىرىم گېزىت بەتلىرىدە چىقىۋاتىدۇ، رادىودىمۇ بېرىلىپ تۇرىدۇ. ئەگەر سىزلەرگە لايىق تېپىلسا مېنىڭ شېئىرىمنى «يېڭى ھايات» گېزىتىدە بېرىشىڭلارنى ئوتۇنۇپ سورايمەن.

ئاۋتور.

سېنى خەلقىم ئوت ئىچىگە كىرگىن دېسە،
ياللۇن ئىچرە كوكرىگىڭنى كېرەلەمسەن؟
دوستۇڭ ئۈچۈن باشقا كەلسە، ھە دېسە،
جانىڭنى قۇربان قىلالامسەن؟..

ئەبەيدۇللا ئىبراھىم

مەخسۇت قاسىموۋ

دىللاردا قالغان مەڭگۈ ياشايدۇ

(ئالمۇتا شەھىرىنى ئوت ئاپىتىدىن ساقلاشتا قەھرىمانلارچە ھالاك بولغان راسۇل قاسىموۋنىڭ پاك خاتىرىسىگە بېغىشلايمەن).

دەر: «بالا كەلسىچۇ كورىنىپ كەلمەي،
كېلەرمىش ساڭگىلىتىپ قول ۋە پۇتىنى».
ۋا لېكىن ھەر يەردە جەسۇرلار باركى،
چىن دىلىدىن بېرىلىپ سويگەن ژۇتىنى...

ھەر قانداق شارائىت، ھەر قانداق جايدا،
ھەر قانداق بالانىڭ ئالار ئالدىنى؛
ئۇلارنىڭ شىددەتلىك جېڭىدىن ھەتتا
قېچىشقا تاپالماي قىلىپ دالدىنى—

ئاخىرى تەغدىرگە بويۇن سۇنغاندەك،
ھەر قانداق بالالار قايتىدۇ، بىراق،
شۇ قىسقا مۇددەتلىك كۈرەش پەيتىدە
ئوچىدۇ بەزىدە قانچە نۇر— چىراق.

...بىر كۈنى، كىم بىلسۇن، دۈشمەن ئىشىمۇ،
ياكى ئوز ئوزىدىن بولدى توقۇنۇش،
ئەيتەۋىر يولدىكى ئېپلوۋزلارغا
ئوت كېتىپ، كەڭ ئېتەك يايدى قورقۇنۇچ.

قورقۇنۇچ كەڭ ئېتەك يايدى سەۋەۋى،
گاز تولغان سىستېرنا تۇراتتى قاتار،
مۇنداق چاغ ئېلىگە كويگەن ھەر ئادەم
قانداقمۇ خاتىرجەم — بىپەرۋا ياتار.

شۇ زامان ئوت ژۇرەك نى— نى قەيسەرلەر
چىقىشتى بەل باغلاپ، توكۇشتى ئەرلەر.
موشۇنداقلارنىچۇ دېسە ئەرزىيدۇ،
ئەل ئۈچۈن كويۈنگەن ھەقىقي ئەرلەر.

شۇلارنىڭ ئىچىدە راسۇل قاسىموۋ
ئېلىشتى ئوت بىلەن بىرىنچى بولۇپ.
شەھەرلى ئاپەتتىن قۇتقازدى. لېكىن
ئېخ، ئوزى ئوت ئىچرە كەتتى پۇچۇلۇپ،

ئوت دېگەن تۇرغانلا ئېكەن بىر ياۋۇز،
ئوت دېگەن تۇرغانلا ئېكەن يەلماۋۇز،
بىر دەمنىڭ ئىچىدە قارا تۇتەك بوپ،
كويدى ھەم ئورتەلدى ئىككى ئېپلوۋز.

راسۇلنىڭ بولغاشقا ۋىژدان، ئىدرىكى،
شۇ ئوتنى ئوچۇرۇش ئېدى تىلىكى.
شۇڭلاشقا ئولۇمنى ئويلىمىدى ھېچ،
جوش ئۇرۇپ تۇرغاچقا قېنى— ژۇرىكى.

دېمەككى، باتۇرلۇق— ئەلگە ساداقەت،
باتۇرلۇق بىلمەيدۇ قىلىشنى تاقەت.
ھەقىقي باتۇرلار ئارتقا چېكىنمەس،
قەلبىدە يالغاچقا ئوچمەس جاسارەت.

باتۇرنى ھەر قاچان ئولۇم كۈتمەيدۇ،
ئەجلى يەتسىمۇ باتۇر ئولمەيدۇ.
باتۇرلۇق بىلەن ئەلگە تونۇلغان
خەلقىنىڭ قەلبىدە مەڭگۈ ئوچمەيدۇ.

باتۇرلار تورىلەر ۋىژدانى بىلەن،
باتۇرلار تورىلەر نىشانى بىلەن.
باتۇرلار ياشنايدۇ خەلق قەلبىدە
ئەسىرلەر بويى ئەۋلادى بىلەن.

ئېخ، راسۇل جان تىكىپ ئۇلگە ياراتتى،
ئېخ، راسۇل ۋىژدانەن يۈكسەك ئۇن قاتتى.
ئېخ، راسۇل ئوزىنىڭ قورقماسلىقىدىن
باشقىلار كۈچىگە قۇدرەت— كۈچ قاتتى.

يارىلارمۇ، ھە، يەنە ئۇنىڭدەك ئوغلان،
يارىلارمۇ، ھە، يەنە ئۇنىڭدەك ئارسلان؟
يارىلارمۇ، ھە، يەنە ئۇنىڭدەك مەردان،
يارىلارمۇ، ھە، يەنە ئۇنىڭدەك ۋىژدان؟

ئۇ بەكمۇ ياش ئېدى، گويىكى غۇنچە،
ھايات لەززىتىنى كورمىگەن ئۇنچە،
ئەل ئۈچۈن ئىشىنى ئەندىلا باشلاپ،
كەتتى... ئۇمۇتلىك ئېدىغۇ شۇنچە.

شۇڭلاشقا ئومرىگە ئۇنىڭ ئاغرىيمىز،
كويىدۇ ئۇنىڭغا ھەر چاغ باغرىمىز.
بىز بىلەن بىر بولۇپ ياشىمىدى، ھە،
دەپ بىردىن ئويلىساق، بىردىن ساغرىيمىز.

سەۋەۋى، كەلدۇققۇ ئۇزۇن ياشاشقا،
ئومۇرگە تويماستىن غۇلاچ تاشلاشقا.
ئەل ئۈچۈن، ژۇت ئۈچۈن، كەلگۈسى ئۈچۈن،
ئىزگۇ ۋە ئۇنتۇلماس ئىشلار باشلاشقا،

بىراقتا شۇم ئەجەل راسۇلنى ئالدى،
ھەر بىر پاك ژۇرەككە دەرت— ئەلەم سالدى.
ۋا، لېكىن راسۇلنىڭ قىلغان ئەرلىكى،
ئۇنتۇلماس بولدىدە، دىللاردا قالدى.

قالدى ئۇ دىللاردا، ئەندى ياشايدۇ،
دىللاردا قالغانلار مەڭگۈ ياشنايدۇ.
ئېخ، ئۇنىڭ كورسەتكەن قەھرىمانلىقى،
مىڭلىغان ئەۋلاتنى ئالغا باشلايدۇ.

دىئالوگلار

— دادا، بىزنىڭ كالىنىڭ موزىيى نېمىشكە ئۇنداق ئورۇق؟

— ئاپاڭ پۇلغا قىزىقىپ، كالىنىڭ سۈتىنى ھەتتا موزايغا قويماي سېغىۋالغاچقا، ئوغلۇم.

* * *

—دادا، مەسىلەر نېمىشكە بېشىنى تۆۋەن قىلىپ ماڭىدۇ؟

— ئۇلار ژىقىلغاندا ياتىدىغانغا يۇمشاغراق يەرنى ئىزدەيدۇ، ئوغلۇم.

* * *

— ئاپا سەن كارىنتۇر ئالغاندىن كېيىن لەگمەن ئېتىپ بېرىمەن دېگەن ئېدىڭ، ئۇنى ئالدۇق، يەنە لەگمەن ئېتىپ بەرمەيسەلغۇ؟

— ئالدىرىما، ئوغلۇم، ماشىنا ئېلىۋالايلى، شۇندىن كېيىن لەگمەننى كۇلدە يەيدىغان بولىسەن.

ئابدۇۋەلى ئوسمانوۋ.

جامبۇل نامىدىكى قازاق دولەت فىلارمونىيەسىنىڭ رەھبىرىنى تېز كا بىنېتىدىن تاپماق تەس. تالانتلىق مۇزىكانت، تېتىك ۋە ئوز ئىشىغا پۇختا بۇ ژىگىت فىلارمونىيەگە رەھبەر بولغاندىن بۇيان كوللېكتىۋنىڭ ئىشى قايتىدىن جانلاندى، تاماشىبىنلار ئالدىدا ئابرويى ئوستى.

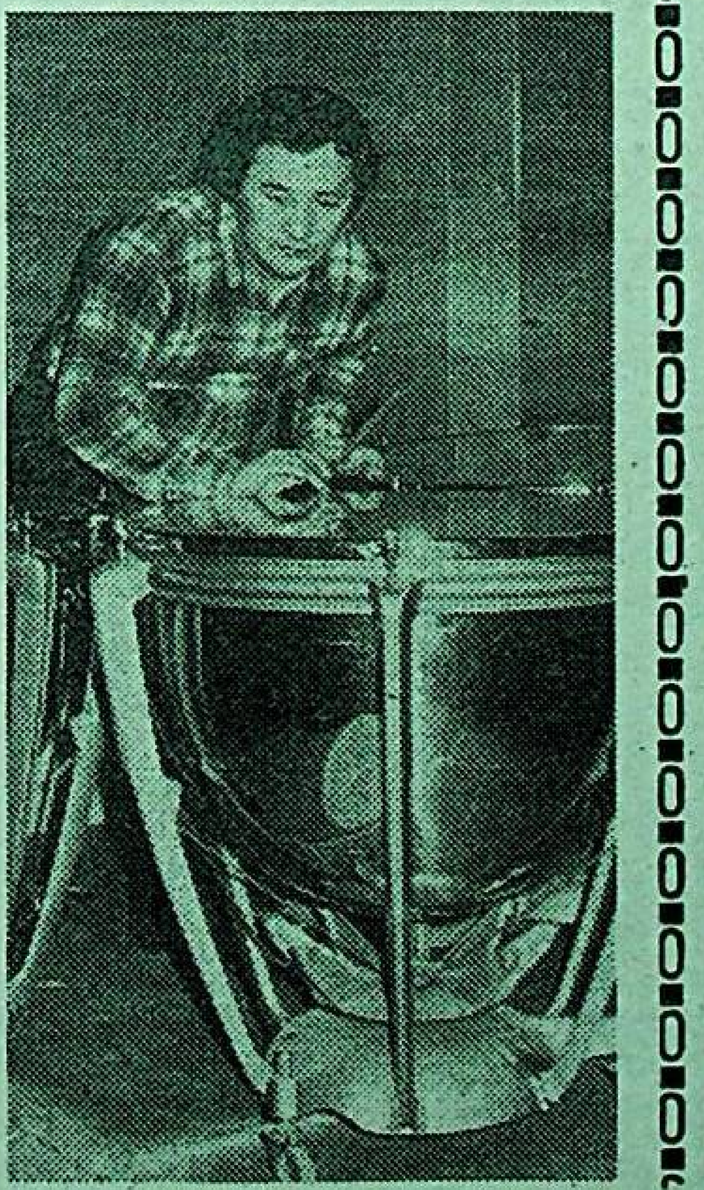

سۈرەتتە: جامبۇل نامىدىكى قازاق دولەت فىلارمونىيەسىنىڭ دىرېكتورى، بەدىي رەھبەر، جۇمھۇرىيەتتە خىزمەت كورسەتكەن ئارتىست م. ۋ. ئوتېۋوۋ سەھنىدە.

م. مامېتوۋنىڭ سۈرىتى.

(قاز تاگ).

ھېبىبۇللا يۇنۇس

قايتقان دۇنيا

(ھېكايە)

يېرىم كېچىدە، كىمدۇر بىرى، دېرىزىنى قاتتىق چەكتى. بەختاخۇن بوۋاي چوچۇپ ئويغىنىپ كەتتى. ئۇ كېچىچە خىيال سۈرۈپ يېتىپ، ئەندىلا ئۇيقىغا كەتكەن ئېدى. «بۇ كىمكىنە؟— دەپ خىيالىدىن ئوتكەزدى بوۋاي،— بۇ قىش— قۇرۇدا مەن كىمگە كېرەك بوپ قالدىمكىن؟.. تۇنۇگۈن خوشنىلارنىڭ ئوغلىنىڭ بىر قىز بىلەن قولتۇقلىشىپ تۇرغىنىنى كورۇۋېدىم، خويمۇ پاكىز بالىكەن. گۈل ئېچىلغاندا خۇش پۇراق چاشقاندەك، ئۇ قىزمۇ راسا تولۇپتۇ. تايلىق تۇرغانجان شۇ بالىنى ئەكىلىۋاغان ئوخشايدۇدە...».

دېرىزىنىڭ قايتىدىن چېكىلىشى بەختاخۇن بوۋاينىڭ ئويلىرىنى بولۇۋەتتى.

— ھەي، قايسىڭ سەن؟... مەن ھازىر، تۇرغانجان سەنمىسەن؟— دەپ، چىراقنى يېقىپ، كالتە جۇگىسىنى مۈرىگە سالغان بوۋاي، خوشنىسىنىڭ ئېتىنى ئاتىدى.

— بۇ مەن، دادا، مېيىزگۈل!— تاشقىرىدىن قىز بالىنىڭ ئۇنى ئاڭلاندى.

بوۋاي بۇ سوزلەرنى ئاڭلىغان قۇلاقلىرىغا ئىشەنمەي، يەنە سورىدى:

— قايسى مېيىزگۈل؟.. سادىق بوۋاينىڭ نەۋرىسىما؟.. يېرىم كېچىدە نېمە قىپ ژۈرسەن، بالام؟... ئاپاڭ ئېچىلىقتۇ؟

— مەنغۇ، دادا، مەن ... قىزىڭ مېيىزگۈل!

— مېيىزگۈل دەمسەنا؟

— ھە—ئە، دادا!... بۇ مەن.

بەختاخۇن بوۋاينىڭ ژۇرىكى بىردىنلا قاتتىق سوقۇپ كەتتى. ئۇ كۈتۈلمىگەن بۇ ۋاقىەدىن ئوزىنى يوقىتىپ، ھودۇقۇپ كەتكەن ئېدى. بوسۇغىدا تۇرغان كالىچىنى دەسسەۋېلىپ،-گويا توگە مىنىپ توگە ئىزدىگەندەك، ئۇنى ئىزدەتتى.

— ھازىر، قىزىم، ھازىر!— دەتتى ئۇ بىر ئورۇندا تېپىچەكلەپ.

ئاخىرى يالاڭغىداقلا ئارىلىق ئويگە چىقتىدە، تاشقاقى ئىشىكنى ئۇلۇق ئېچىۋەتتى. تاشقىرىدا قېلىن ئاق كورپىگە ئورالغان بىر نەرسىنى ئىككى قوللاپ قۇچاغلىغان مېيىزگۈل تۇراتتى. باياتىن بېرى خوشاللىقى ئىچىگە سىغماي، پۈتى كويگەن تۇخۇدەك تېپىرلاپ تالغان بۇ ئادەم قىزىنى قۇچاغلاشنىمۇ، ئويگە كىر دېيىشنىمۇ ئەستىن چىقىرىپ قويغان ئېدى. مېيىزگۈلمۇ قېقىپ قويغان قوزۇقتەك، دالىسىغا تەلمۇرگەن پېتى ئۈنسىز ژىغلاۋاتاتتى. شۇ چاغدا، گويا ئاتا بىلەن قىزنىڭ كوڭلىدىكى ئاچچىق تۇگۇنى يەشمەكچى بولغاندەك، مېيىزگۈلنىڭ قۇچىقىدىكى بوۋاق ژىغلىدى. بەختاخۇن بوۋاي ئوز ئومرىدە بوۋاقلارنىڭ ژىغلىشىنى ئوز ئويىدە ئاڭلىمىغان ئېدى. ئۇ موشۇ ژىغىنى ئاڭلاشنى ياراتقان ئېگەمدىن كورمىڭ قېتىم تىلىگەن ئېدىيۇ، ئامما خۇدا ئۇنىڭ ئىلتىجاسىنى بەجا كەلتۈرمىگەن. شۇنىڭ ئۈچۈن بولسا كېرەك، ئۇنىڭ ژۇرىكىنى مۇزلىتىپ تۇرغان قار ئۇچقۇنلىرى بىردىنلا ئېرىپ، ئۇنىڭ ئورنىنى يېقىملىق، ئىللىق تۇيغۇ ئېگىللىدى ۋە ئۇ قىزىنى ئاتىلارغا خاس تاتلىق رەنجىش بىلەن ئويگە تەكلىپ قىلدى:

— ئويگە كىر، بالام، نېمىشكە دىڭگىيىپ تالادا تۇرسەن، بالىغا سوغ تېگىپ قالىدۇ؛

موشۇنىلا كۈتۈپ تۇرغان مېيىزگۈل ئوزىنى تۇتالماي، ئۆپكىدەپ ژىغلاۋەتتىدە، بوۋاقنى قۇچاغلىغان پېتى دادىسىنىڭ باغرىغا ئوزىنى ئاتتى.

— مېنى كەچۈر، دادا!.. ساراڭلىق قىلدىم... مېنى ئالداپ كېتىشتى،— مېيىزگۈلنىڭ ژىغلاۋېتىپ دېگەن بۇ گەپلىرى بوۋاينىڭ قۇلىقىغا، گويا قاپاقنىڭ ئىچىگە كىرىپ قالغان ھەرىنىڭ غىڭشىشىدەك بىلىنسىمۇ، يەنە ئۇنى جېمىلدى.

— قوي، بالام، قوي، ژىغلىما!— دېدى ئۇ تەسەللى بېرىپ،— كېچىسى ژىغلىغان ياخشى ئەمەس. ژىغا بىلەن گۇنانى ژۇغلى بولمايدۇ.

بەختاخۇن بوۋاينىڭ گېپىنى تەستىقلىگەندەك، بوۋاق قايتىدىن غىڭشىدى. ئۇلار ئويگە كىردى. ئوي مۇزلاپ قالغان ئېدى. بوۋاقنىڭ يوگۇگىنى يېشىۋاتقان مېيىزگۈلنى كورگەن بوۋاي، چېلەكنى كوتىرىپ، كومۇرخانىغا قاراپ ماڭدى. ئۇنىڭ بېشىنى بىر— بىرىگە قارىمۇ— قارشى پىكىرلەر چۇلغاۋالغان ئېدى ...

* * *

«نېمە قىلىشىم كېرەك؟— دەپ، ئوزىگە— ئوزى سوئال قوياتتى ئۇ،— كىمدۇ بىرى: «قەدىر بىلمەس ئادىمىدىن، بىلسە ھايۋان ياخشىراق...»— دېگەنكەن. ئامما گۇنا كىمدە؟ يېگىلمەس ئاللانىڭ بىر ئوزى، ئەركىلىتىپ، ئالقىنىمدا كوتىرىپ چوڭ قىلغان مەندىمۇ ياكى مونۇ، بېشى تۆۋەن، پۈتى ژۇقۇرى بوپ قالغان تەشۋىشلىك زامانىدىمۇ!.. ئۇنىڭ شۇنداق قىلىشىغا زادى كىم ئەيىپلىك؟.. بەلكىم مەندىمەن، ئانىسى ھايات بولغان بولسا باشقىچە بولار ئېدى. ئوغۇل بالا— ئاتىنىڭ، قىز بالا— ئانىنىڭ ئىزىدا ماڭىدىغۇ...».

(داۋامى 4— بەتتە)

قايتقان دۇنيا

بەختاخۇن بوۋاينىڭ خىياللىرىنى ئوي تەرەپتىن ئاڭلىنىۋاتقان بوۋاقنىڭ ژىغىسى بولۇۋەتتى. بۇ ژىغا ئۇنىڭ قۇلىقىغا، بۇ شېرىن ھاياتنىڭ ئەجايىپ مۇڭلۇق مۇزىكىسىدەك بىلىنىپ كەتتى. ئۇ ھەممە نەرسىنى ئېسىدىن چىقىرىپ، ئويگە كىردىدە، پېچكىغا ئوت يېقىۋەتتى. شۇ تاپتا پېچكىدا! كويۇۋاتقان ئوت ئۇنىڭ ژۇرىگىنى كويدۇرۇۋاتقان ئوتقا ئوخشاپ كەتكەن ئېدى. «ھە، مەنمۇ ئوچاقتا كويۇۋاتقان كومۇرگە ئوخشاش كويۇۋاتىمەن»— دەپ كوڭلىدىن ئوتكەزدى ئۇ،— قانداق قىلسام بولۇدىكىن؟». «بىر قېتىم ئىلان چاققان كىشى ئالا ئاغامچىنىڭ پارچىسىدىن قورقىدۇ»— دەيدىغان. بۇ بالا مېنى موشۇ ئىلانغا ئوخشاش تۇيغۇزماي چېقىپ، قاڭغىر قاخشىتىپ كەتكەن. قېرىلارنىڭ: «ھايۋان بالىسىنى باقساڭ، ئاغزى-بۇرنۇڭنى ماي قىلار، ئادەم بالىسىنى باقساڭ، ئاغزى-بۇرنۇڭنى قان قىلار»— دېگىنى موشۇكەندە. ياكى ئوتكەن ئىش ئوتتى— كەتتى دەپ، ئۇنىڭ گۇنايىدىن كەچسەم، ئىككىنچى قېتىم ژۇڭ ئولتارغۇزۇپ كەتسە، قانداق قىلىمەن؟... تاسما يېگەن ئىشت ئولگىچە خۇيىنى قويمايدۇ...».

قېزىسەن، قارتىسەن— ئاخىر ئەسلىگە تارتىسەن دەپ، ئويدىن قوغلاپ چىقارسام، بۇ قىش- قۇرۇدا ئۇ نەگە باردۇ؟ ئانىسىغا ئوخشاش كوچمۇ- كوچا، ۋاكزالمۇ- ۋاكزال ژۇرۇپ، تىلەمچىلىك قىلامدا...».

بەختاخۇن بوۋاينىڭ ئويلىرى مەشەگە كەلگەندە، مېيزگۇلنىڭ ئانىسى رېھانبۇۋى كوز ئالدىغا كەلدى. بوۋاينىڭ بۇ ئايال بىلەن تونۇشلىغىمۇ شەھەر ئىچىدىكى ۋاكزاللارنىڭ بىرىدە باشلانغان ئېدى...

* * *

ئەشۇ ئاخشىمى قۇمرى ھەدىنىڭ ۋاپات بولغىنىغا توپ- توغرا ئىككى ژىل بولغان كۇنى بولىدىغان. شۇنىڭدىن بېرى بەختاخۇن بويداق ژۇرەتتى. ئۇ قانچە قېتىم ئويلىنىشكە قارار قىلسىمۇ، قومرىگۇلدەك ئاق كوڭۇل، مۇلايىم ئايالنى تاپالماسلىغىنى ياخشى بىلەتتى. ئۇنىڭ بىلەن ئومۇر سۇرگەن ئوتتۇز ژىل ئىچىدە قۇمرىگۇل، بىر قېتىممۇ بەختاخۇنغا قاتتىق تىكىلىپ گەپ قىلمىدى. ھەممە ۋاقىت ئۇنىڭ كوڭلىنى ئېلىشقا، روھىنى كوتۇرۇشكە تىرىشاتتى. ھەتتا، بېشى ياستۇققا يېتىپ، جان ئۇزىۋاتقان چېغىدىمۇ، چىرايلىق يوغان كوزلىرىنى ئېچىپ، يېقىملىق تەبەسسۇم بىلەن: «بەختاخۇن، مەن سىزنى خوشال قىلالمىدىم... قۇرۇق مۇھەببىتىمدىن بولەك ھېچ نېمە ئاتا قىلىشقا قۇدرىتىم يەتمىدى. مېنى دەپنە قىلغاندىن كېيىن ئويلىنىۋېلىڭ. يالغۇزلۇق يامان...»— دەپ، ئاخىرقى تىلىگىنى ئىسسىق كوز ياشلىرىغا قوشۇپ ئىزھار قىلغان ئېدى.

ھە، ئۇلار بىر- بىرىنى قەۋەت ياخشى كورىشەتتى. مۇنداق ئىناق ئائىلىدە پەرزەنت بولسا، نۇر ئۇستىگە نۇر بولماسمىدى. ئامما، كىشىلەرنىڭ: «ئوتى بار جاينىڭ، سۇيى يوق، سۇيى بار جاينىڭ ئوتى»— دېگەنلىرى راس ئېكەن. ئەر- خوتۇننىڭ لوغۇلداپ تۇرغان ئىشقى- مۇھەببىتىگە قارىماي، تەغدىر ئۇلارنىڭ تەلىيىنى تەتۇر شامال بىلەن توردى. ئۇلارنىڭ كۇچى تەغدىرنىڭ كۇچىگە تەڭ كېلەلمىدى. ئاخىرى ئۇلارنىڭ ھەر ئىككىلىسى تەغدىرگە تەن بەردى.

چوڭلارنىڭ گەپ- سوزلىرىگە قارىغاندا، ئاجىزنىڭ ئېتىلا ئەمەس، تېنىمۇ ئاجىز بولارمىش. ئاغرىقمۇ ئاجىز ئادەمنى ياخشى كورسە كېرەك. ئاز ئوتمەيلا بۇ ئاغرىق قۇمرىگۇلنى كورپىگە ژىقىتتىدە، يورۇق دۇنيادىن ئېلىپ كەتتى. شۇنداق قىلىپ، ئىككى ئېغىزلىق، قوچاقتەك ياسالغان پاكىز ئويدە بەختاخۇن يالغۇز قالدى. ئۇنىڭ ئۇچۇن دەسلەپكى بىر نەچچە ئاي ئۇ ئالەمدىكى دوزاخنى ئەسلەتكەندەك تۇيۇلۇپ ژۇردى. بىراق ئولگەننىڭ كەينىدىن ئولگىلى بولمايدىكەن. تىرىك جانغا نان- چاي، كىيىم- كېچەك كېرەك ئېكەندە. قىمىرلىغان قىر ئاشقاندەك، كوللەر ئوتۇپ قۇمرىگۇلنىڭ ژىلى تولدى. ژىلى كەتكەننىڭ، ژىدى كېتىدۇ دەيدىكەن، لېكىن بەختاخۇن ئۇچۇن مۇنداق بولمىدى، ئۇ تالاغا چىققاندا، ئىش بىلەن شۇغۇللانغاندا، ھەممىنى ئەستىن چىقارغان بىلەن، ئويگە كەلگەندە ئوزىنى قويىدىغان جاي تاپالماي قالاتتى. بىراق ئاغرىق دونى كوندۇرىدۇ دېگەندەك، بەختاخۇنمۇ بۇ ئېغىر جۇدالىققا كونۇپ قالغان ئېدى. ئەندى: «ئالغان خۇدانىڭ بېرەرى بار، بەرگەن خۇدانىڭ ئالارى بار»— دەپ، كوڭلىدىن ئوتكۇزۇپ، ئوزىگە- ئوزى مەدەت بېرىپ، ئۇمۇت بىلەن ياشاۋاتاتتى. خىيالنىڭ داۋاسى- ئەمگەك، دېگەن قائىدىگە ئەمەل قىلىپ، چاپسان- چاپسانلا ئىككى سىمېندا ئىشلەتتى. مۇنداق چاغلاردا ئۇ ئىشتىن كەچ قايتىپ، ۋاكزالدىكى ئاشخانىدىن تاماقلىناتتىدە، ئويگە كېلىپ، يوكلا چۇشىدىغان.

(داۋامى بار)

«تەبەسسۇم» كېچىگە ئىنكاسلار

بۇ قېتىمقى «تەبەسسۇم» ھەزىللىك كېچىنى تاماشە قىلغان ھەر بىر ژۇتتىكى كىشىلەر موشۇ كۇنگىچە ئۇزىنىڭ ئارازىلىق پىكىرلىرىنى كوپچىلىك ژىغىلغان جايلاردا ئېيتىپ كەلمەكتە.

— سوغ زالدا، قاتتىق ئورۇندۇقلاردا، كىيىملەرنى يەشمەستىن، ئىككى-ئۇچ سائەتلاپ سەھنىگە قاراپ ئولتىرىشى، بولۇپمۇ موماي- بوۋايلار ئۇچۇن ئاسان بولمىدى. ئۇنىڭ ئۇستىگە پروگراممىلارمۇ كوڭۇل سۇ ئىچكىدەك ئەمەس،— دەيدۇ ژۇت مۇتىۋەرى م. ئۇدىيېۋ.

ھەقىقەتەنمۇ، بۇنىڭدىكى كوپلىگەن مىنىئاتيۇرىلار ئۇيغۇرلار ھاياتىغا مۇۋاپىق كەلمەيدۇ. پايپاق، تاماكا، كوكرەك يانچۇچ، ياكى يامپىشىغا گوش باغلاپ، يوشۇرۇن سېتىپ ژۇرگەنلەر، كوچا دوخمۇشلىرىدا تىلەمچىلىك قىلىپ ئولتارغانلار، ياكى بولمىسا ئىشتان -چاپىنىنى تىلەمچىگە بېرىۋېتىدىغان ھالەتلەر بىزنىڭ خەلقىمىزنىڭ ئەنئەنە ھايات تەرزىگە ئۇمۇمەن ئۇيغۇن ئەمەس.

— بۇھەزىل كېچىنى تەييارلىغۇچىلار پەقەتلا تاماشىبىنلارنى كۇلدۇرۇشنى كوزدە تۇتقان. كۇلكىدىمۇ كۇلكە باردە. بۇ قېتىمقى «تەبەسسۇمنىڭ» خەلقىقە بېرىدىغان تەربىيەۋى ئەھمىيىتىنى ناھايىتى تۆۋەن، دەپ پىكىر قىلىدۇ ج. قەمبەردىنوۋ ۋە قەھرىمان ئانا ژ. ئەسپىروۋالار.

— جۇمھۇرىيەتلىك ئۇيغۇر تىياتىرى يېنىدا ئۇيغۇر ئۇسۇللىرىنى ئوگىتىدىغان گرۇپپا بار، دەپ خوشال بولغان ئېدۇق. بۇ «تەبەسسۇم» كېچىدە بولسا مىللىي ئۇسۇللىرىمىزنى ئوگىنىپ، ئىجرا قىلىشنىڭ ئورنىغا كوپ ۋاقىتنى ئالىدىغان لامبادا ئوينالدى. شۇنداقلا سازەندىلەرنىڭ ئىجرا قىلىشى تەلەپكە لايىق ئەمەس، كونسېرتلار ياخشى ئاللانمىغان،— دەپ پىكىر قىلىدۇ كومپوزىتور ن. گېبىروۋ ۋە شوفيور يا. ئەزىزوۋلار سوھبەت ئارا.

— «تەبەسسۇم» تاماشە كېچى بولىدىغانلىغى ھەققىدە ئالدىن- ئالا گېزىتلاردا ئېلانلار چىقتى. ئۇنىڭدا تاجىكستاندىن، ئوزبەكستاندىن ۋە شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاۋتونوم رايونىدىن كەلگەن سەنئەتچىلەرنىڭ كونسېرتلىرىنى كورۇشكە تەكلىپ قىلىنغانلىقتىن، ژۇت ئىچى بىر- بىرىمىزگە خەۋەر قىلىشىپ، ھەتتا چەت ئەلدىن كەلگەن مېھمانلارنى ئېلىپ، بەكمۇ قىزىق كەيپىياتتا باردۇق. ئامما ئۇلارنى ئۇ يەردە ئۇچراتمىدۇق. بۇ كوز بويامچىلىقنىڭ سىرى نېمىدە ئېكەنلىكى بىزگە نامەلۇم. تىياترنىڭ ئىختىسادىي تەرەپنى قامداشتا خەلقنى قىزىقتۇرۇش ئۇچۇن ئەتەي قىلىنغان ئىشتەك بىلىندى،— دەيدۇ ئوز نارازىلىغىنى ئىپادە قىلغان ئىشچى ئانا خ. ئېمىنوۋا.

ژۇقۇرىدىكى خەلقنىڭ ئىنكاسلىرىنى كوزدە تۇتۇپ، مونۇ نەرسىنىمۇ ئېيتقۇم كېلىدۇ. يەنى «تەبەسسۇم» كېچىسىگە 10 مىڭدىن ئوشۇق بىلېت تارقىتىلغان. ئۇلنى تارقاتقانلار ژۇت موتىۋەرلىرى، ژۇت ئاكتىۋلىرى، ژىگىت باشلىرى ئېدى. موشۇنىڭ ئوزىمۇ سەنئىتىمىزگە، مەدەنىيىتىمىزگە كويۇنگەنلىكنىڭ ئىپادىسى ئەمەسمۇ؟ كوپچىلىك ژۇت بولۇپ «تەبەسسۇم»گە قول سۇنۇپ تۇرغاندا، ئۇ ژۇگرەك تاماشە كورەلمىسە، بۇ ئەلۋەتتە، ئېچىنىشلىق ئەھۋال. بىز بۇنىڭ بىلەن «تەبەسسۇمگە» قاتناشقان ئارتىستلارنىڭ سەنئىتىنى يوققا چىقىرىۋاتقىنىمىز يوق، گەپ بۇ يەردە «تەبەسسۇمنى» ئۇيۇشتۇرغۇچى رەھبەرلەرنىڭ تاماشىبىنلارنىڭ سەنئەتنى چۇشىنىش سەۋىيەسىنى ئاددىي چاغلىماسلىغى، مەدەنىي دەم ئېلىش، كونسېرت كورۇشنىڭ قانداق شارائىتتا بولۇشقا تېگىشلىكلىگىنى نەزەرگە ئېلىش كېرەكلىگىنى تەكىتلىمەكچىمىز. شۇنداقلا بۇنىڭدىن كېيىنكى «تەبەسسۇم» كېچىسىدە كورسىتىلىدىغان پروگراممىلار ۋە مىنىئاتيۇرىلار تەربىيەۋىي، ئەخلاقىي ئەھمىيىتىنى ژۇقۇرى خەلق دانالىغىغا، مىللىي ئادەتلەرگە يېقىنراق بولۇشى، ئادەملەردە كۇلكە- ھەزىل ئارقىلىق جەمىيەتتىكى سەلبىي ھادىسىلەرگە نىسبەتەن ئەسىر قوزغالايدىغان دەرىجىدە بولغىنى مۇۋاپىق دېگەن پىكىرنى ئېيتماقچىمىز.

ئۇيغۇر ناھىيەسى جامائەتچىلىگى يېڭى ژىل ھارپىسىدىكى «تەبەسسۇم» ھەزىللىك كېچىنى كورگەندىن كېيىن ئوزلىرىنىڭ بەزى بىر نارازىلىق پىكىرلىرىنى ئوتتۇرىغا قويۇشماقتا.

—بۇ قېتىم «تەبەسسۇمنىڭ» تاماشىچىلىرى كوڭلىدىن چىقالمىغانلىقىنىڭ بىر سەۋەۋى ئۇنىڭدا بېرىلگەن كونسېرت نومېرلىرىنىڭ قاچاندۇ بىر ۋاقىتلاردا يېزىلىۋېلىنىپ، ئۇنىڭ ياسالما تۇردە پەقەت فونوگراممىا ئارقىلىق بېرىلگەنلىگىگە باغلىق بولدى. بۇ ياسالمىلىقنىڭ نېمە كېرىكى بار ئېدى،— دەپ پىكرىنى ئىزھار قىلىدۇ ناھىيەلىك ھەپتىيەك خىزمەتچىسى **ئاسىيەم ئومەروۋا.**

«تەبەسسۇم»دىكى مىللىيلىقنىڭ ئاپچىللىغى، مىللىي ناخشا- ئۇسۇللىرىمىزنىڭ كوپرەك ئىجرا قىلىنىشىغا يېتەرلىك كوڭۇل بولۇنمەسلىك ئەھۋاللىرىنىڭ يۇز بەرگەنلىگى ھەققىدىمۇ تاماشىبىنلار پىكىر قىلىشماقتا.

— مىللىي ئۇسۇللىرىمىزدا ئاتا- بوۋىلىرىمىز ھەتتا تېنىنىڭ بىرەر جايىنى ئوچۇق كورسەتمەسلىك ئۇچۇن يەڭلىرىنىڭ ئۇچىنى تۇتۇۋېلىپ، ئۇسۇل ئوينايدىغان. ھازىرقى قىزلىرىمىزنى يېرىم يالىڭاچ قىلىپ، سەھنىگە چىقىرىدىغانلىقى ئادەتكە ئايلاندۇرۇۋالدۇق. بۇ، ئەلۋەتتە، خەلقىمىزنىڭ قېنىغا سىڭگەن ھايا- نومۇس، قائىدە- تەرتىپلىرىگە مۇۋاپىق كەلمەيدۇ. مۇمكىن قەدەر مىللىيلىقنى ساقلاپ قېلىشقا تىرىشلىگىنىمىز ئەۋزەل بولار ئېدى،— دەيدۇ چونجا يېزىسىنىڭ ئىناۋەتلىك ئاقساقاللىرىنىڭ بىرى **تىلىۋالدى ئاكا.**

بۇ قېتىمقى «تەبەسسۇم» كېچىنى ئاخىرىغىچە تاماشە قىلىشقىمۇ تاقەت قىلماي، ئۇنىڭ ئوتتۇرىدىلا بەزى تاماشىبىنلارنىڭ چىقىپ كەتكەنلىگى، ئەلۋەتتە، تىياترىمىز كوللېكتىۋى ئۇچۇنمۇ ئابرويى بولمىسا كېرەك. بۇنداق يارامسىز كونسېرت نومېرلىرى بىلەن تىياتىر كوللېكتىۋى كەلگۇسىدىكى ئوز تاماشىبىنلىرىنى سوۋۇتۇپ ئالىدىغانلىغىنى ئويلىشى كېرەك.

ە. بېيشانوۋ.

ئىشسىزلار بولمايدۇ

تالدىقورغان. يەتتىسۇ تەۋەسىدىكى ئەڭ چوڭ جەمىيەتلىك ئىشلەپ چىقىرىشقا ھازىرنىڭ ئوزىدە بەش مىڭدىن ئوشۇق ئادەم جەلىپ قىلىنغان ئوكتەبرنىڭ 40 ژىللىغى ئاگروفىرمىسىدا بازار ئىختىسادىدا ئىشسىزلار پروگراممىسى پەيدا بولمايدۇ. بۇ يەردە ئېگىلىكنى ژۇرگۇزۇشنىڭ يېڭى شارائىتىدىمۇ ھەر بىر ئەمگەكچىنى ئىش بىلەن تەمىنلەش ئۇچۇن ئالدىن- ئالا غەمخورلۇق قىلىندى.

مەسىلەن، قۇرۇلۇش سانائىتى كارخانىلىرىنىڭ گرۇپپىسى بىلەن شەخسىي قۇرۇلۇش ترېستى قۇرۇلدى. غەربىي يېۋروپىدىن ۋالىيۇتىغا سېتىۋېلىنىڭ -فايانس بۇيۇملىرىنى، بېزەش پلىتكىلىرىنى ۋە كويدۇرۇلمىگەن خىش ئىشلەپ چىقىرىش بويىچە ئۇچ زاۋود ئۇچۇن تېخنولوگىيەلىك قۇرۇلمىلار سېتىۋېلىندى. ئۇدەك گوشنى ۋە پىيىنى قايتا ئىشلەش، جەھاز ئىشلەپ چىقىرىش بويىچە تېخنولوگىيەلىك ئارماقلارنى سېلىشقا تەييارلىق ژۇرگۇزۇلۇۋاتىدۇ. شۇنداق قىلىپ، ئاگروفىرما يېزىلىرىنىڭ ۋە ئاۋۇللىرىنىڭ بەزى بىر سەۋەپلەر بىلەن دېخانچىلىقتىن ۋە چارۋىچىلىقتىن كېتىدىغان تۇرغۇنلىرى ئۇچۇن ئەمگەك قىلىدىغان جاي تېپىلدى.

(قاز تاگ).

قۇم بار يەردە ...

ئالمۇتا. قىزىل قۇم چولىدە ئىشلەۋاتقان گىدرولوگىيەلىك راززېدكا قازاق خەلقىنىڭ «قەيەردە قۇم بولسا، شۇ يەردە سۇ بار» دېگەن دانا سوزىنى ئەمەلىياتتا ئەستىقلىدى.

ئەق موشۇ يەردە ژۇقۇرى سۇپەتلىك ئىچىملىك سۇنىڭ نۇرغۇن زاپاسى تېپىلدى. ئۇ شەرقىي- شىمالىي ئارالنىڭ بىر نەچچە ئاھالىلىق پۇنكتىنى سۇ بىلەن تەمىنلەش ئۇچۇن پايدىلىنىلىدۇ.

ھازىرنىڭ ئوزىدە ئارتېزىئان قۇدۇقلىرىنىڭ كومپلېكسى سېلىندى، ئۇنىڭدىن ئۇزۇنلۇغى 100 كىلومېتردىن ئوشۇق ماگىسترال تۇرۇبوپروۋودلىرى ئارقىلىق سۇ كېرەك جايغا يەتكۇزۇلىدۇ.

(قاز تاگ).

مۇھەررىر ئا. قاسىموۋ.

يېڭى ھايات

ئالمۇتا، 480044
ئېپەك يولى كوچىسى،
50-ئوي 8- قەۋەت

گېزىتنى تەسىس قىلغۇچى: قازاقىستان سسج مىنىسترلار كابىنېتى.

گېزىت ئوفسېت ئۇسۇلى بىلەن بېسىلدى. بىر باسما تاۋاق.

تېلېفونلار: مۇھەررىر- 33-86-69، مەسئۇل كاتىپ - 33-86-50، پارتىيە بولۇمى - 33-86-81، ئىختىسات بولۇمى- 33-86-06، ئەدەبىيات بولۇمى- 33-86-27، مەدەنىيەت بولۇمى -33-92-01.

زاكاز (2405) تىراژ 8250

«Йеңи хаят» («Новая жизнь») индекс 653593: приложение Республиканской Социально-политической газеты «Коммунизм туғи» на уйгурском языке, выходит — по вторникам, четвергам и субботам.
Ордена Трудового Красного Знамени типография Издательства ЦК Компартии Казахстана.
г. Алма-Ата, 480044. Проспект Ленина, 24.

ПОГ-60